

Ihmisoikeusinstituutiotyöryhmän mietintö kansallisen ihmisoikeusinstituution perustamisesta

Oikeusministeriölle

Suomen UNICEF ry:n lausunto 9.8.2010

Suomen UNICEF kiittää oikeusministeriötä mahdollisuudesta kommentoida ihmisoikeusinstituutiotyöryhmän mietintöä kansallisen ihmisoikeusinstituution perustamisesta.

Yleistä

YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista (LOS) ohjaa UNICEFin työtä. Mandaattimme on varmistaa, että lapsen oikeuksien sopimuksessa säädetyt oikeudet otetaan huomioon sekä lainsäädännössä että oikeuksien täytäntöönpanossa.

Suomen UNICEF on jäsen Kansainvälisten ihmisoikeusasiain neuvottelukunnassa (IONK), jonka kautta olemme seuranneet keskustelua tämän lausunnon aiheesta.

Suomen UNICEF näkee tärkeänä päätöksen perustaa riippumaton kansallinen ihmisoikeusinstituutio, jonka tehtävänä olisi edistää ja suojella lasten oikeuksia. Yleiskommentissaan aiheesta, lapsen oikeuksien komitea korostaa, että instituution tulee voida itsenäisesti ja tehokkaasti seurata, edistää ja suojella lasten oikeuksia.

Yleiskommenteissamme nojaamme pääasiallisesti Lapsen oikeuksien komitean toiseen yleiskommenttiin aiheesta *Riippumattomien kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden rooli lasten oikeuksien edistäjänä ja suojelijana (CRC/GC/2002/2)*.

Kommentit

Lasten merkityksellinen osallistuminen

Lapsen oikeuksien edistämisen kannalta haluamme tuoda esille, että ihmisoikeusinstituution tärkeä tehtävä on kehittää ja toteuttaa lasten merkityksellistä osallistumista (meaningful participation)¹, jolloin lasten ja nuorten osallistumista ja heidän mielipiteitään kunnioitetaan päätöksenteossa.

Lasten mielipiteet otetaan Suomessa edelleen harvoin huomioon heitä koskevassa päätöksenteossa. Komitea muistuttaa, että kansallisilla ihmisoikeustoimielimillä on keskeinen rooli edistää lapsen näkemysten kunnioittamista ja huomioimista valtion hallinnossa (CRC/GC/2002/2, kohdat 16 ja 17), kuten myös todetaan LOS artiklassa 12. Lisäksi komitea muistuttaa, että "lasten on vaikeaa käyttää oikeusjärjestelmää suojellakseen omia oikeuksiaan tai saadaakseen tarvittaessa oikeutta oikeusloukkauksia vastaan." (CRC/GC/2002/2 kohta 5).

¹ Hart, Roger: Children's Participation from Tokenism to Citizenship: UNICEF Innocenti Research Centre, 1992, Florence.

Kuntien rooli lapsen oikeuksien täytäntöönpanossa

On tärkeää, että kaikki kansalliset ihmisoikeustoimielimet työskentelevät tiiviisti yhdessä lapsen oikeuksien edistämiseksi (CRC/GC/2002/2 kohta 6.). Siksi kunnilla on erittäin tärkeä tehtävä lapsen oikeuksien toteuttamisessa. Haluamme muistuttaa, että ihmisoikeudet, myös lapsen oikeudet, toteutuvat jokaisen arjessa ja vasta viime kädessä oikeussaleissa.

Lisäksi haluamme muistuttaa, että Ihmisoikeusinstituution riippumattomuuden turvaamiseksi kunnilla täytyy olla riittävät voimavarat ja rahoitus (CRC/GC/2002/2 kohta 10). Instituution perustamisen yhteydessä tulisi siksi arvioida myös rahoitusvastuu ihmisoikeuksien turvaamisessa.

Helsingissä 9.8.2010

Suomen UNICEF ry

Pentti Kotoaro
pääsihteeri

Sara Park
erityisasiantuntija